

KODEKS

PROFESIONALNE ETIKE ADVOKATA

Na osnovu člana 61 Zakona o advokaturi („Sl. list SRJ“, br. 24/98) Osnivačka skupština Advokatske komore Jugoslavije na sednici održanoj 16. januara 1999, donosi

A. UVODNA PRAVILA

I Pravila o Kodeksu

1. Kodeks profesionalne etike advokata (u daljem tekstu: Kodeks) skup je pravila o dužnostima i pravima advokata, zasnovanih na posebnoj vrsti i visokom stepenu njihove profesionalne i moralne odgovornosti.
2. Kodeks se odnosi na advokate i, na odgovarajući način, na advokatske pripravnike upisane u imenike advokata i imenike advokatskih pripravnika svih advokatskih komora na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije.
3. Pre nego što otpočne advokatsku delatnost advokat je dužan da se upozna sa sadržajem Kodeksa i statuta advokatske komore (u daljem tekstu: Statut).
4. Nepoznavanje Statuta i Kodeksa ne opravdava.
5. Kada advokatsku delatnost obavlja u inostranstvu advokat treba da uvažava i međunarodna načela etike i načela etike i staleškog prava advokata zemlje u kojoj deluje.
6. Advokatska komora nadzire poštovanje Kodeksa, propisuje da li povreda Kodeksa ima za posledicu disciplinsku odgovornost advokata i utvrđuje i sankcioniše takvu odgovornost.
7. Ukoliko za određeni slučaj ne postoji pravilo sa direktnim značenjem, Kodeks treba tumačiti služeći se analogijom, ili po cilju i smislu njegovih opštih pravila.

II Značenje izraza

8. U smislu ovog kodeksa, ako drugačije nije određeno:

- 1) izraz „zastupanje“ označava celokupnu advokatsku delatnost, uključujući, osim zastupanja, odbranu i ostale oblike pravne pomoći u ostvarivanju i zaštiti sloboda, prava i drugih interesa građana i pravnih lica;
- 2) izraz „advokat“, osim svakog advokata ponaosob, označava i sve advokate koji pripadaju ili su pripadali istoj zajedničkoj advokatskoj kancelariji;
- 3) izraz „zajednička advokatska kancelarija“ označava sve oblike udruženog, ortačkog i drugog zajedničkog rada advokata u istoj kancelariji;
- 4) izraz „klijent“ označava lice koga advokat zastupa;
- 5) izraz „stranka“ označava lice koje se obratilo advokatu sve dok se ovaj još nije prihvatio zastupanja, kao i svakog drugog učesnika postupka;
- 6) izraz „suprotna stranka“ označava lice čiji je interes, u određenom postupku, suprotan interesu klijenta;
- 7) izraz „kolega“ označava drugog advokata.

B. OPŠTA PRAVILA

I Osnovi profesionalne etike i odgovornosti

9. Poseban sadržaj profesionalne etike i visoki stepen profesionalne odgovornosti advokata zasnovani su na pretpostavkama:
  - 1) da je advokatura slobodna profesija i zanimanje u okviru javnog poretka;
  - 2) da je advokat poseban činilac pravosuđa i zastupnik i savetodavac u svim pravnim stvarima;
  - 3) da advokat ostvaruje i štiti interese klijenta, ali i služi interesima pravde i da je obavezan da svojim profesionalnim i drugim javnim delovanjem i ličnim primerom doprinosi vladavini prava i društvu zasnovanom na poštovanju zakona;

- 4) da advokat, po pravilu, deluje u domenu ugroženih sloboda i prava i nepoznavanja propisa lica koja su mu se obratila za pomoć;
  - 5) da nezavisno, stručno, savesno i samostalno obavljanje advokatskog poziva predstavlja jednu od osnovnih garancija u ostvarivanju, zaštiti i unapređenju ljudskih prava i sloboda;
  - 6) da od načina rada i ponašanja svakog advokata ponaosob zavisi značaj i ugled advokature u celini.
10. Advokat u svakom trenutku treba da bude svestan svoje odgovornosti i da sa njom uskladi svoje postupke, posebno kada se opredeljuje između sukobljenih vrednosti i interesa.
11. Advokat je odgovoran za savete koje je dao i za mere koje je preduzeo ili propustio da preduzme.

II Nezavisnost i samostalnost

12. Advokat je dužan da čuva nezavisnost advokatske profesije i da u svom profesionalnom radu i odlučivanju postupa slobodno, samostalno i u saglasnosti sa vlastitim uverenjima, ne podležući pritiscima, pretnjama, uticajima i uplitanju, ma sa čije strane dolazili, i ne povodeći se za drugim interesima i autoritetima, osim interesa klijenta i autoriteta pravne nauke, ustava, zakona, Statuta i ovog kodeksa.
13. Advokat ne sme da prihvati poslove i zvanja koja bi ga stavili u podređen položaj, doveli do nekritičkog izvršavanja tuđih naloga, ili njegov rad uslovljavali takvom vrstom obaveza ili pogodnosti koje bi ugrozile njegovu nezavisnost i samostalnost.
14. Izuzeci od načela nezavisnosti i samostalnosti, koji ne ukidaju njihovu suštinu, dopušteni su samo u meri neophodnoj za rad zajedničke advokatske kancelarije.

III Stručnost

15. Advokat je dužan da u radu postupa stručno, sa znanjem za koje je kvalifikovan.
16. Advokat stalno treba da prati propise, pravnu praksu i stručnu literaturu i da obnavlja, usavršava i proširuje svoje pravno i opšte obrazovanje.

IV Savesnost

17. Advokat je dužan da svoju profesiju obavlja savesno, brižljivo, odlučno, blagovremeno, sa iskrenošću prema klijentu, uz punu posvećenost slučaju koji mu je poveren i uz upotrebu svih svojih znanja i sposobnosti i svih pravno dopuštenih i opravdanih sredstava.
18. U obavljanju advokatske profesije ne treba da dolaze do izražaja politička, verska i druga ubeđenja advokata, niti njegova stranačka pripadnost.
19. Poslove za čije obavljanje su ovlašćeni samo advokati, advokat ne sme da prenosi na lice koje nije advokat.

V Profesionalni ugled

20. Pri obavljanju advokatske profesije, u drugim javnim aktivnostima i u privatnom životu, kada je ovaj dostupan uvidu i oceni javnosti, advokat je dužan da čuva ugled advokature i vlastiti ugled i da nastoji da doprinosi opštoj i pravničkoj kulturi.
21. Smatraće se da advokat i lice koje želi da postane advokat nisu dostojni poverenja za obavljanje advokatske profesije, ukoliko javno narušavaju ili su narušavali ugled advokature.
22. Advokat, samostalno ili u okviru advokatske komore i drugih stručnih organizacija i udruženja pravnika, treba da ukazuje na značaj pravnog obrazovanja, ustavnosti, zakonitosti,

nezavisne advokature i nezavisnog sudstva, na značaj i ulogu advokature u ostvarenju i zaštiti ovih vrednosti i na pojave njihovog narušavanja.

23. Advokat treba da se, u skladu sa svojim mogućnostima, uključi u rasprave o zakonima i drugim propisima koji su u pripremi ili su stupili na snagu i da, u opravdanim slučajevima, predlaže njihova poboljšanja i osporava njihovu ustavnosti i zakonitost.

24. Advokat, u načelu, treba da se zalaže da poslovi profesionalnog pružanja pravne pomoći budu povereni samo advokatima.

25. Advokat ne sme da ulazi u bilo kakve poslovne veze sa nadripararima.

26. Svaki slučaj nadripararstva, u koji se lično uverio ili o kome raspolaže verodostojnim dokazima, advokat je dužan da prijavi advokatskoj komori.

27. Smatraće se da advokat i lice koje želi da postane advokat nisu dostojni poverenja za obavljanje advokatske profesije, ukoliko se zalažu ili su se zalagali protiv osnovnih načela i interesa advokature.

VI Dopuštenost sredstava

28. Advokat sme da koristi samo dopuštena i časna sredstva.

29. Advokat ne sme da sudeluje ili pomaže u nedozvoljenom pribavljanju prava.

30. Advokat ne sme da sudeluje ili pomaže u nedozvoljenom pribavljanju dokaza, niti sme da se poziva na dokaze za koje zna da su neistiniti.

31. Interes i nalog klijenta nisu opravdanje za kršenje zakona, Statuta i Kodeksa.

32. Advokat ne sme potajno da snima bilo čije izjave, razgovore ili aktivnosti.

33. Kada su mu stavljeni na raspolaganje potajno sačinjeni snimci ili drugi zapisi advokat ne sme da ih upotrebi kao dokazno sredstvo bez pribavljenog pristanka lica na koje se odnose, osim izuzetno, ako drugim dokazima ne raspolaže, a povreda prava koju bi time učinio manja je od štete koja bi izvesno ili sa velikom verovatnoćom, da takav materijal nije upotrebljen, pogodila važne, opravdane i na zakonu zasnovane interese njegovog klijenta.

34. Advokat treba da se uzdrži od razgovora o predmetu sa osobama koje su predložene ili za koje zna da mogu biti predložene za svedoke, a ukoliko do takvog razgovora ipak dođe, advokat ne sme na bilo koji način da utiče, pa čak ni da ostavlja utisak da želi da utiče, na znanje, savest i volju svedoka, da kod ovoga izaziva strah, naklonost ili odbojnost prema učesnicima u postupku i da pobuđuje bilo kakav drugi interes osim interesa prava i dužnosti da se govori istina.

35. Ukoliko ima javno ovlašćenje za overu izjava advokat ne sme da overava izjave svedoka u predmetu u kome zastupa.

VII Zabrana reklamiranja

36. Advokata treba da preporučuju samo znanje koje je pokazao, uspeh koji je ostvario i ugled i poverenje koje je stekao svojim radom i ponašanjem.

37. Advokat ne sme da nudi svoje usluge niti da stiče klijente na nečastan ili nedopušten način.

38. Smatraće se da advokat nudi svoje usluge i stiče klijente na nečastan ili nedopušten način, naročito kada:

1) ističe, deli ili u javnim glasilima i drugim publikacijama objavljuje reklame i ponude kojima preporučuje svoje usluge i svoju kancelariju, kada dozvoljava da takve preporuke budu unete u reklame, ponude, oglase i drugi štampani materijal drugih pravnih ili fizičkih lica, ili kada u

istu svrhu koristi delatnost koju, u skladu sa Kodeksom, može da obavlja uz advokatsku profesiju;

2) organizuje ili koristi usluge posrednika i agenata kojima obećava ili daje nagradu, za uzvrat im obećava ili čini druge usluge i pogodnosti, ili sa njima dogovara deobu nagrade za svoj rad, ili iskorišćava njihov zavisani položaj, a naročito kada u tu svrhu iskorišćava pritvorenike i lica na izdržavanju kazne;

3) sa osobama zaposlenim u sudu, tužilaštvu, policiji, zatvoru ili drugim organima vlasti unapred dogovara upućivanje nepoznatih ili u zavisnom položaju zatečenih stranaka;

4) obećava uspeh, daje nerealne procene ili dovodi klijenta u zabludu u pogledu pravne prirode predmeta i normiranih ili stvarnih posledica koje mu prete u predmetu zbog koga se obratio advokatu;

5) obećava ili nagoveštava korišćenje veza i sopstvenih ili tuđih neprofesionalnih uticaja, kao i uticaja koje može da ostvari zahvaljujući svom prethodnom zaposlenju, ili prethodnom ili postojećem političkom, društvenom ili poslovnom angažmanu;

6) postiže ili ne osporava uverenje klijenta u efikasnost korupcije i predlaže ili nagoveštava sopstveno posredovanje u tome;

7) generalno, ili mimo uslova predviđenih Kodeksom, nudi jeftinije ili besplatno zastupanje;

8) daje drugome svoje posetnice i blanko punomoći radi dalje raspodele trećim unapred neodređenim licima;

9) omalovažava druge advokate;

10) stupa u kontakt sa klijentima drugih advokata i navodi ih da njemu daju punomoć, ili preuzima klijente drugih advokata na način suprotan Kodeksu;

11) obeležava kancelariju, njen štampani materijal i druge oznake (tabla, pečat, memorandum, posetnice i sl.) na napadan i neodmeren način, suprotno Kodeksu i Statutu;

12) javno označava rad u dane odmora i praznika ili van uobičajenog radnog vremena;

13) bez opravdanog razloga prima klijente van kancelarije, ili, kada su razlozi opravdani, na neprikladnim mestima;

14) daje pravne savete u javnim glasilima, na javnim skupovima, ili izvan kancelarije pred nepoznatim osobama;

15) dopušta da bude uvršten u imenike, adresare, kataloge, vodiče i slične priručnike kao izabrani advokat ili u okviru grupe izabranih advokata, ili potpomaže štampanje i rasturanje ovakvih materijala, izuzev onih koji isključivo služe kao informacija u međunarodnom pravnom prometu;

16) prima za honorarne saradnike sudije, tužioce i njihove zamenike, islednike i operativne radnike u policiji, kao i rukovodioce službi u sudu, tužilaštvu i organima uprave, ili ova lica, bilo da su u istom zvanju ili im je to zvanje prestalo, vodi sa sobom na rasprave sa svrhom da izazove utisak važnosti i moći;

17) nepozvan se obraća javnim glasilima, sa očiglednom svrhom da preporuči svoju pravničku umešnost i stručnost;

18) javno, na senzacionalistički ili samohvalisav način predstavlja svoje predmete, sposobnosti, zamisli i poduhvate;

19) organizuje redovne konferencije za štampu, ili konferencije za štampu saziva ili koristi da bi popularisao svoje uspehe;

20) saraduje sa nadripisarima;

21) u postupku pred sudom i drugim organima i organizacijama pred kojima zastupa, izaziva incident sa ciljem da stvori utisak o prilježnosti i na taj način zadovolji klijenta ili pridobije nove

klijente.

39. Novinaru koji želi da piše o slučaju njegovog klijenta advokat treba da skrene pažnju na zabranu reklamiranja, a ukoliko novinar ipak objavi napis koji sadrži reklamu, poželjno je da se advokat od takvog napisa ogradi na odmeren i prikladan način.

VIII Istupanje u javnosti i stručni rad

40. Prilikom objavljivanja stručnih radova iz oblasti društvenih nauka, u naučnoj i pedagoškoj delatnosti, na stručnim savetovanjima i skupovima pravnika, kao i prilikom obraćanja javnosti u cilju ukazivanja na kršenje ljudskih sloboda i prava i na pojave odstupanja od ustavnosti i zakonitosti, advokat može, uz svoje ime, da ističe i advokatsko zvanje.

41. Advokat ne sme da koristi stručne skupove i svoju naučnu, pedagošku i publicističku delatnost da bi agitovao za svog klijenta i podsticao nedozvoljene pritiske u predmetu čiji je postupak u toku, osim ako se radi o stručnoj obradi konačno rešenih procesnopравnih problema i ukoliko to čini bez navođenja imena stranaka i sopstvene povezanosti sa predmetom.

42. U izjavama za javnost i u napisima u kojima se predstavlja svojim advokatskim zvanjem, advokat treba da vodi računa o zabrani reklamiranja i o značaju i ugledu sve profesije.

IX Nespojivi poslovi

43. Advokat je dužan da svoju profesiju obavlja stvarno i stalno.

44. Advokat ne sme ni posredno ni neposredno da se bavi poslovima koji bi ugrozili njegovu nezavisnost i naškodili značaju i ugledu advokatske profesije.

45. Advokat je dužan da izbegava poslove koji bi njegovom advokatskom radu mogli da daju komercijalni karakter.

46. Nespojivo je sa advokatskom profesijom istovremeno bavljenje bilo kojom drugom delatnošću, izuzev u oblasti nauke, književnosti, umetnosti, publicistike, pedagogije, prevodilaštva i sporta.

47. Smatraće se da advokat krši zabranu bavljenja poslovima nespojivim sa advokatskom profesijom ako smeštaj, naziv i druga vidna obeležja njegove kancelarije i smeštaj, naziv i druga vidna obeležja poslovnih prostorija lica koje se bave drugom, sa advokaturom nespojivom delatnošću, osnovano upućuju na zaključak da se rad obavlja zajednički, ili da rad tog drugog lica obavlja, nadzire, usmerava ili organizuje sam advokat.

48. Bavljenje advokata dozvoljenim delatnostima podrazumeva i pravo da učestvuje u upravljanju ili rukovođenju odgovarajućim strukovnim udruženjima i društvima.

49. Za vreme obavljanja poslova na rukovodećem položaju u organima vlasti, drugim državnim organima, javnim službama i preduzećima, ukoliko se ne odluči za brisanje iz imenika advokata, advokat je dužan da zatraži od advokatske komore mirovanje advokatskih prava i dužnosti, a uz svoje ime ne sme da ističe zvanje „advokat“.

50. Rukovodeći položaj advokata u političkoj stranci nije spojiv sa njegovim istovremenim rukovodećim položajem u advokatskoj komori.

51. U advokatskoj kancelariji ne može se obavljati druga delatnost, osim advokatske, niti advokat može radi sticanja prihoda, osim kao prevodilac, da pruža druge usluge kao što su kancelarijske usluge, prepisi, umnožavanja, snimanja, telefaks i kompjuterske komunikacije ili kompjuterske informacije i obrada podataka.

52. Nije u suprotnosti sa Kodeksom ako je advokat član, rukovodilac ili član rukovodećeg tima u ekspertskim, radnim i drugim stručnim telima vladinog ili nevladinog karaktera, u

humanitarnim organizacijama, nevladinim organizacijama, organizacijama za zaštitu ljudskih prava i sloboda, izdavačkim savetima, uređivačkim odborima i sličnim organizacijama, društvima i udruženjima.

V. POSEBNA PRAVILA

I Advokat i klijent

a) Osnovno pravilo

53. Sloboda međusobnog izbora i međusobno poverenje između advokata i klijenta osnovne su pretpostavke za prihvatanje i trajanje i za uspešnu pripremu i organizaciju zastupanja.

b) Prihvatanje i odbijanje zastupanja

54. Advokat može da se prihvati zastupanja samo kada je to od njega zatraženo, ili kada mu je zastupanje dodeljeno odlukom nadležnog organa.

55. Advokat slobodno odlučuje da li će se prihvatiti zastupanja, osim u slučaju zakonskih zabrana i naloga, kao i zabrana i naloga predviđenih Kodeksom i Statutom.

56. Pri donošenju odluke o zastupanju advokat treba da vodi računa o potrebi da nezavisno i samostalno pružanje pravne pomoći, kakvo obezbeđuje advokatura, bude na raspolaganju svakome kome je potrebno i dostupno i da nastoji da, bez opravdanog razloga, pružanje takve pomoći ne odbije.

57. Na donošenje odluke o zastupanju ne smeju uticati razlike među strankama s obzirom na pol, rasu, nacionalnost, jezik, veru, politička i druga ubeđenja, poreklo, društveni položaj, političku i ekonomsku moć, imovno stanje i stranačku pripadnost.

58. Opravdanim razlogom za odbijanje zastupanja smatraće se naročito:

- 1) ako je advokat preopterećen poslom;
- 2) ako je stranka nesposobna da plati nagradu i gotove izdatke;
- 3) ako stranka uslovljava plaćanje nagrade uspehom u sporu, ili zahteva obećanje uspeha;
- 4) ako advokat oceni da je obest osnovni motiv stranke, ili da stranka inače ima nehumane ili nemoralne pobude;
- 5) ako su zahtevi stranke očigledno suprotni njenim vlastitim interesima;
- 6) ako stranka već u prvim razgovorima ispoljava prema advokatu nepoverenje ili nepristojnost;
- 7) ako advokat oceni da su izgledi na uspeh neznatni ili malo verovatni.

59. U krivičnim predmetima ne smatraju se opravdanim razlozima za odbijanje odbrane: odlike ličnosti okrivljenog, vrsta krivičnog dela i zaprečena kazna, način na koji se okrivljeni brani, ozbiljnost ili nepobitnost dokaza koji ga terete, osuda ili uznemirenje koje je krivično delo izazvalo u javnosti, ponašanje oštećenih ili mali izgledi na uspeh.

60. Advokat treba da odbije zastupanje:

- 1) ako ga je preporučila suprotna stranka ili njen punomoćnik, ili je sa suprotnom strankom ili njenim punomoćnikom u takvim porodičnim, ličnim ili poslovnim odnosima kakvi bi, po opštim merilima, mogli nepovoljno da utiču na nepristrasnost i doslednost u njegovom radu, izuzev ukoliko stranka, iako upoznata sa ovim pravilom, izričito zahteva zastupanje, a advokat je sam uveren da navedene okolnosti neće na njega nepovoljno uticati;
- 2) ako sa advokatom koji stranku već zastupa nije postigao dogovor o organizaciji i pravnim osnovama zastupanja;
- 3) ako je kao sudija, tužilac ili drugo službeno lice u organima vlasti postupao u predmetu u kome je rešavano o slučaju koji predstavlja prethodno pitanje za predmet u kome bi trebalo da zastupa;
- 4) ako je stranka za zastupanje u istom predmetu ovlastila i lice koje nije advokat, osim ako se

radi o predmetu nestandardne vrste i licu koje je istaknuti stručnjak za takvu pravnu oblast.

61. Advokat je dužan da odbije zastupanje:

- 1) ako nema dovoljno znanja i iskustva u pravnoj oblasti u kojoj bi trebalo da zastupa;
- 2) ako je zahtev stranke očigledno suprotan pozitivnim propisima;
- 3) ako je uveren da stranka nema izgleda na uspeh;
- 4) ako istovremeno u drugom predmetu zastupa suprotnu stranku;
- 5) ako je u istoj pravnoj stvari već savetovao suprotnu stranku ili je od nje primao informacije i naloge;
- 6) ako bi trebalo da zastupa u sporu povodom ugovora ili vansudskog poravnanja koje je sam sačinio, radi pobijanja testamenta koji je sastavio, ili protiv nosioca prava na imovini čiji jeste ili je bio staratelj;
- 7) ako bi trebalo da zastupa suparničara ili brani saokrivljenog čiji su interesi suprotni interesima klijenta koga u istom predmetu već zastupa ili brani;
- 8) ako bi zastupanje podrazumevalo upotrebu nečasnih ili nedozvoljenih sredstava, a u krivičnim predmetima i aktivnu ulogu u opravdavanju i dokazivanju istinitosti odbrane za koju advokat zna da je neistinita;
- 9) ako bi trebalo da zastupa protiv svog bivšeg klijenta, osim ako je iz načina na koji je prestalo prethodno zastupanje i na koji se bivši klijent prema njemu tada i kasnije i ponašao očigledno da je između njih prestao odnos poverenja;
- 10) ako je zahtev ili interes stranke u suprotnosti sa interesima pravnog lica u kome advokat ima kakav položaj ili ga zastupa;
- 11) ako mu se za preuzimanje zastupanja obrati stranka koju još uvek zastupa drugi advokat, ili stranka od koje prethodni advokat, za zastupanje u istom predmetu, potražuje nagradu i troškove.

62. Zastupanje koje mu dodeli sud, advokatska komora ili drugi nadležni organ advokat može da odbije samo ako je, izuzimajući pravilo 59 u krivičnim predmetima, dužan da odbije zastupanje, ili ako postoje opravdani razlozi za odbijanje zastupanja propisani pravilom 58.6. ovog kodeksa.

63. Odluku o odbijanju zastupanja advokat treba da saopšti i obrazloži bez odlaganja i da, ukoliko to stranka od njega traži, preporuči drugog advokata u koga ima poverenja, osim ako zastupa suprotnu stranku ili ako razlog odbijanja važi jednako za sve advokate.

64. U zajedničkoj advokatskoj kancelariji pravila 58.1, 58.7. i 61.1. podležu oceni stručnog kolegijuma ili drugog advokata kancelarije .

v) Potpisivanje i sadržina punomoći

65. Advokat treba da nastoji da klijent lično pred njim izjavi da mu svoj slučaj poverava, iznese problem i potpiše punomoć.

66. U opravdanim slučajevima izjava i potpis mogu se pribaviti posredstvom uobičajenih sredstava komunikacije ili posredstvom lica u koje, uz razumni oprez, i klijent i advokat imaju poverenja, uz uslov da verodostojnost izjave i potpisa advokat proveri čim okolnosti to dozvole.

67. Pre nego što je klijent potpiše, u punomoć treba da budu uneti podaci o advokatu, strankama, vrsti postupka, predmetu zastupanja, obimu ovlašćenja i datumu potpisivanja.

68. Osim broja predmeta, imena drugog advokata koji je ovlašćen za zamenjivanje i ispravljanja očiglednih grešaka u pisanju, u punomoć nije dozvoljeno naknadno unošenje

drugih podataka.

69. Izuzetno, u slučaju da klijentu predstoji duža odsutnost, ili postoje drugi opravdani razlozi, advokat može da nepopunjenu punomoć klijentu da na potpis ili od klijenta primi potpisanu, uz uslov da su način i svrha upotrebe takve punomoći predviđeni pisanim nalogom klijenta, ili posebnim pisanim sporazumom advokata sa klijentom.

70. Punomoć ne sme da sadrži neodređena ovlašćenja, ovlašćenja koja se ne odnose na predmet zastupanja, niti sporazume ili ugovore o nagradi.

g) Obaveze prema klijentu

71. Advokat treba da nastoji da stekne i sačuva poverenje klijenta.

72. U prvom razgovoru, ili u toku priprema za zastupanje, advokat treba da ukaže klijentu:

1) na interes da otkrije pobude i ciljeve i da istinito i u potpunosti iznese činjenice i dokaze;
2) na pravilo da je poverljivost iznesenih podataka zaštićena obavezom čuvanja advokatske tajne;

3) na svoju ocenu činjenične i pravne sadržine predmeta;

4) na vrstu i osnovne osobine postupka koji će biti primenjen;

5) na način obračuna i naplate i na tačan ili približan iznos nagrade i troškova;

73. Advokat je dužan:

1) da se prema svim klijentima i predmetima odnosi jednako savesno i stručno;

2) da u zastupanju postupa bez nepotrebnog odugovlačenja;

3) da klijenta blagovremeno obaveštava o svim bitnim promenama u predmetu, a na traženje klijenta i o svim pojedinostima;

4) da klijenta upozna sa promenama svojih pravnih i činjeničnih ocena;

5) da klijentu, na njegov zahtev, izuzev ličnih beležaka i izvornih primeraka podnesaka koje je sam sačinio, preda sve isprave, zapisnike, kopije ili prepise vlastitih podnesaka, druge podneske i odluke, bez obzira da li zastupanje traje ili je otkazano i da li nagrada i troškovi jesu ili nisu plaćeni;

6) da klijentu omogućí uvid u Tarifu, ukaže mu na mogućnost da nagrada i troškovi, koje će sud ili drugi nadležni organ odmeriti na teret suprotne stranke, budu manji od njegovog računa, i, kada klijent to traži, preda mu obračun nagrade i troškova;

7) da klijente prima u vreme označeno na advokatskoj kancelariji.

74. Kada to nalažu interesi klijenta i dozvoljavaju pravne pretpostavke advokat treba da nastoji da, pre pokretanja spora, slučaj reši na miran način, vansudskim putem.

75. Kao zastupnik, a posebno kao branilac okrivljenog koji se nalazi u pritvoru, advokat je dužan da bez odlaganja ukaže na sve povrede prava odbrane i druga kršenja zakona na štetu svog klijenta, nijednog trenutka ne pretpostavljajući njegovim interesima svoje odnose sa drugim advokatima, sudijama, tužiocima i drugim učesnicima u postupku.

76. Kod sastavljanja isprava i dvostranim pravnim poslovima advokat je zastupnik obe stranke i dužan je da savesno štiti njihove interese, bez obzira koja mu se od njih prva obratila i koja plaća nagradu.

d) Nedopušteni postupci

77. Suprotno je pravilima Kodeksa kada advokat :

1) prima nove klijente ili predmete u meri koja ugrožava ispunjenje njegovih obaveza prema postojećim klijentima i prema predmetima koji su u toku;

2) izlaže klijenta nepotrebnim izdacima, a naročito kada to čini predlaganjem suvišnih ili nekonzentrisanih dokaza i bezrazložnim prouzrokovanjem odlaganja ili povećavanja broja

rasprava;

3) sa klijentom zaključuje ugovor o doživotnom izdržavanju ili ugovor kojim od klijenta besteretno stiče imovinu i imovinska prava;

4) iz svojih sredstava za klijenta polaže jemstvo ili plaća obezbeđenje, novčanu kaznu, obeštećenje, paušalni iznos i troškove u postupku, osim ako to opravdavaju izuzetne i trenutne okolnosti, ili se radi o neznatnim iznosima, a ugled i platežna sposobnost klijenta daju osnova za uverenje da se radi o kratkoročnoj pozajmici;

5) poistovećuje se sa svojim klijentom i njegovim interesom.

đ) Otkazivanje zastupanja

78. Advokat ne sme iz neopravdanih razloga da otkáže zastupanje pre nego što je postupak dovršen i pre nego što su, ukoliko za to ima osnova, iscrpeni redovni i vanredni pravni lekovi.

79. Opravdanim razlozima za otkaz zastupanja smatraju se isti oni razlozi zbog kojih je advokat mogao da odbije zastupanje, izuzev preopterećenosti koju je sam prouzrokovao primanjem novih predmeta.

80. Advokat je dužan da otkáže zastupanje iz istih razloga zbog kojih je imao obavezu da se zastupanja ne prihvati, a ukoliko su mu ovi razlozi bili ili morali biti poznati i u vreme kada se zastupanja prihvatio, odgovoran je za posledice koje je klijent trpeo zbog njegovog zastupanja ili u periodu tog zastupanja.

81. Advokat ne sme da otkáže zastupanje u nepodesnom trenutku, osim ako postoje razlozi koji ga na to primoravaju.

82. U slučaju otkaza zastupanja advokat je u obavezi, sve dok klijent ne obezbedi drugog zastupnika ili dok ne istekne najviše trideset dana, osim ako ga je klijent na nesumnjiv način takve obaveze oslobodio, da preduzima sve one mere bez kojih bi klijent pretrpeo štetu.

83. U krivičnim predmetima advokat ne sme da otkáže odbranu, i kada za to postoje opravdani razlozi, ako bi time položaj njegovog klijenta bio pogoršan, pa čak i ako postoji samo razumna sumnja da bi otkaz u sudu ili u javnosti mogao da bude protumačen kao izraz nepoverenja u okrivljenog i neslaganja sa načinom njegove odbrane, izuzev kada sam klijent zahteva otkaz zastupanja, javno omalovažava advokata, uporno odbija saradnju sa njim, postavlja mu nemoguće zahteve ili od njega traži da krši pozitivne propise i Kodeks, ili kada već ima drugog branioca.

84. I kada otkáže odbranu advokat treba da nastoji da to ne čini na način i u vreme koji bi klijenta izložili osudi javnosti ili pogoršanom položaju u postupku.

e) Rukovanje imovinskim vrednostima

85. Novac, hartije od vrednosti i druge imovinske vrednosti koje mu je klijent poverio, advokat je dužan:

1) da čuva sa posebnom brižljivošću na dovoljno bezbednom mestu ili deponuje na račun ili položi u sef koji se otvara za drugoga u za to ovlašćenoj ustanovi, ukoliko od klijenta nije dobio drugačiji ili određen nalog;

2) da ne meša sa sopstvenom imovinom i ne raspolaže njima u svoje ime i za svoj račun;

3) da na vreme preda ili doznači ovlašćenom primaocu;

4) da bez odlaganja preda klijentu kada ovaj to zahteva, kada istekne određeni rok, ili kada nastupi ili izostane ugovoreni uslov.

86. Na način iz pravila 85. advokat je dužan da postupi i kada novac, hartije od vrednosti ili druge imovinske vrednosti od trećeg lica primi u ime, za račun i po ovlašćenju klijenta.

II Advokatska tajna

a) Osnovno pravilo

87. Obaveza čuvanja advokatske tajne bitna je pretpostavka poverenja klijenta u advokata i nezavisnosti advokatske profesije.

b) Predmet tajne

88. Advokat je dužan da čuva kao tajnu sve što mu je klijent poverio ili što je tokom pripreme predmeta ili zastupanja na drugi način saznao ili pribavio, bilo da ga je sam klijent upozorio na poverljivost sadržaja, bilo da poverljivost sadržaja proizilazi iz prirode predmeta i brižljive očene svih okolnosti.

89. U okvirima određenim u pravilu 88. advokatsku tajnu predstavljaju svi podaci koje advokat zna i svi spisi, predmeti, zapisi i depoziti koji se nalaze u advokatskoj kancelariji, ili su, po odluci i pod nadzorom advokata, privremeno smešteni na drugo mesto.

90. Advokat je dužan da čuva kao tajnu i poverljive podatke, spise, predmete, zapise i depozite koji se odnose na lice čijeg se zastupanja nije prihvatio, a saopšteni su mu ili predati u cilju zastupanja, kao i na lice koje je, nakon saopštavanja ili predaje, odustalo od namere da advokatu poveri zastupanje.

v) Čuvanje tajne

91. Advokat tajnu čuva na taj način što poverljive sadržaje čini nedostupnim organima vlasti i trećim licima, izuzev u opsegu, za svrhe i u odnosu na organe vlasti i treća lica, kojima su, u dogovoru sa klijentom, ovakvi sadržaji namenjeni.

92. U cilju čuvanja advokatske tajne advokat je dužan:

1) da na obavezu čuvanja tajne upozori i lično obaveže službenike i saradnike svoje kancelarije;

2) da u prenošenju poverljivih sadržaja poštanskim pošiljkama, telefonom, telefaksom, kompjuterom, ili na drugi posredan način, postupa sa razumnim oprezom i na najmanju meru svede mogućnost da tajna bude otkrivena, bilo slučajno, bilo zloupotrebom sredstava komunikacije;

3) da u situaciji kada ima razloga da posumnja da se njegovi razgovori sa klijentom u zatvoru, pritvoru, ili na drugom mestu neovlašćeno prislušuju, na to klijenta upozori i preporuči mu da ne govori o onome što želi da sačuva kao tajnu;

4) da lično, ili posredstvom pouzdanog poverenika, nadzire sačinjenje prepisa, kopije ili snimka isprava koje su mu poverene;

5) da originalne isprave, kao i njihove prepise, kopije, snimke i negative, na odgovarajući način obezbedi i ne predaje neovlašćenim licima bez znanja i odobrenja klijenta;

6) da prepise i kopije sudskih spisa ne predaje na čitanje, ili radi sačinjenja prepisa ili kopije, onome ko i sam nije ovlašćen da ih čita, poseduje ili umnožava;

7) da na poverljivost sadržaja ili na posebnu obavezu u pogledu određenog sadržaja, upozori lice kome je ovlašćen da takav sadržaj prenese;

8) da spise, koje više nije dužan da čuva, zbrine ili ukloni na način koji neće omogućiti neovlašćenim licima da saznaju njihov sadržaj.

g) Otkrivanje tajne

93. Obaveza čuvanja advokatske tajne postoji sve dok iznošenje poverljivog sadržaja može da povredi interese klijenta, ili dok ne nastupe okolnosti koje advokata oslobađaju takve obaveze, bez obzira da li je zastupanje u toku ili je prestalo.

94. Advokat je oslobođen obaveze čuvanja advokatske tajne:

1) kada mu klijent to na nesumnjiv način dozvoli;

2) kada je to neophodno za sprečavanje izvršenja najavljenog krivičnog dela sa znatnom društvenom opasnošću;

3) kada je to neophodno za odbranu samog advokata ili njegovog saradnika.

95. O odluci da otkrije tajnu, ukoliko je oslobođen obaveze njenog čuvanja, advokat prethodno treba da obavesti lice na koje se tajna odnosi, uvek kada priroda slučaja i konkretne okolnosti to dozvoljavaju, a moralni obziri preporučuju.

96. Prilikom otkrivanja tajne advokat treba, u najvećoj mogućoj meri, da štedi ličnost na koju se tajna odnosi i da nastoji da otkriveni podaci ne dobiju veći publicitet nego što je neophodno za osnov i svrhu koji otkrivanje tajne čine dopuštenim.

d) Zabrana zloupotrebe tajne

97. Kada ne postoje uslovi za otkrivanje tajne, advokat ne sme poverljive podatke da upotrebi na štetu klijenta, niti, bez izričite dozvole klijenta, u vlastitu korist ili u korist trećeg lica.

98. Poverljive podatke, do kojih je došao u zastupanju pravnog lica ili druge organizacije, advokat ne sme da upotrebi na njihovu štetu, niti na štetu bilo kog njihovog zainteresovanog člana, izuzev na štetu člana protiv koga je zastupanje usmereno.

III Advokatska kancelarija

a) Osnovno pravilo

99. Prostor, uređenje i označavanje advokatske kancelarije treba da odgovaraju značaju i ugledu advokatske profesije.

b) Označavanje kancelarije

100. Tabla na zgradi, natpis na ulazu, pečat, posetnica i zaglavlje na štampanom materijalu, pomoću kojih advokat označava svoju kancelariju, radno vreme i sredstva saobraćanja sa klijentima i strankama, ne smeju oblikom, veličinom, obradom i celokupnim izgledom da odstupaju od profesionalnih standarda i civilizovanog načina predstavljanja, niti da stvaraju utisak nametljivosti, neukusa ili reklame.

101. Advokatska kancelarija ne sme da bude označena:

1) drugim nazivom osim imena advokata;

2) putokazom izvan unutrašnjosti zgrade, niti putokazom u unutrašnjosti zgrade koji bi predstavljao ponovljenu tablu, ili izazvao zabunu, ukoliko u istoj zgradi ima više od jednog advokata;

3) svetlosnim ili zvučnim uređajima;

4) tablom postavljenom upravno u odnosu na fasadu zgrade;

5) tablom penzionisanog ili umrlog advokata, ostavljenom uz tablu preuzimatelja kancelarije, ili na mestu na kome je bila kancelarija, u periodu dužem od godinu dana posle penzionisanja ili smrti;

6) stručnim ili akademskim zvanjem advokata, koje nije priznato u skladu sa zakonom i Statutom.

102. Zajednička advokatska kancelarija, ukoliko u njoj ima veći broj advokata, može da nosi naziv sa imenom samo jednog ili nekolicine, uz dodatak „i drugi“, ali tada imena svih advokata moraju biti navedena u natpisu na ulazu u kancelariju i u zaglavlju štampanog materijala kancelarije.

v) Oglašavanje promena

103. Otvaranje, preseljenje i preuzimanje kancelarije i udruživanje i prestanak udruživanja advokata, advokat može da oglasi u dnevnoj štampi, bez sadržaja i grafičkih rešenja kojima bi se stvarao utisak reklame, najviše dva puta u periodu od tri meseca posle nastupanja promene.

104. O promenama iz pravila 103. advokat može cirkularnim pismom da obavesti samo svoje

klijente i saradnike, druge advokate, sudske veštace, pravosudne organe, organe uprave i stručna udruženja pravnika.

105. Advokat koji je preselio kancelariju, ili istupio iz zajedničke advokatske kancelarije, može na mestu na kome se nalazila kancelarija najduže šest meseci da ostavi belešku o novoj adresi.

g) Upotreba pečata

106. Advokat je ovlašćen i dužan da pečat svoje advokatske kancelarije upotrebljava samo za vlastitu advokatsku delatnost.

107. Suprotno je pravilima Kodeksa kada advokat:

- 1) podneske i isprave koje je sastavio ne overi pečatom svoje advokatske kancelarije;
- 2) uz pečat svoje advokatske kancelarije ne stavi svoj potpis, paraf ili faksimil, ili ne obezbedi da potpis ili paraf, s njegovim odobrenjem stavi njegov advokatski pripravnik;
- 3) pečat svoje advokatske kancelarije daje drugome na samostalnu upotrebu, ili pečat tuđe advokatske kancelarije koristi za svoje potrebe;
- 4) pečat svoje advokatske kancelarije drži bez nadzora na mestu dostupnom licima koja nisu ovlašćena za upotrebu pečata;
- 5) dozvoljava svom službeniku ili pripravniku da pečat advokatske kancelarije koristi bez njegovog znanja i odobrenja i bez odgovarajuće kontrole podnesaka i isprava na kojima je pečat otisnut;
- 6) koristi, ili drugome dozvoljava da koristi, pečat svoje ili tuđe advokatske kancelarije, nakon što su on ili advokat o čijem se pečatu radi, brisani iz imenika advokata, ili za vreme dok im miruju advokatska prava i dužnosti.

IV Nagrada i naknada troškova

a) Osnovno pravilo

108. Nagradu i naknadu troškova za svoj rad advokat obračunava i naplaćuje u novcu, prema propisanoj Tarifi.

b) Nedopušteni sporazumi i postupci

109. Suprotno je pravilima Kodeksa kada advokat:

- 1) umesto nagrade ugovara potpuno ili delimično preuzimanje spornog prava čije mu je zastupanje povereno, odnosno ugovara i prima kao svoju nagradu deo novčanog iznosa ili druge vrednosti, koji bi, po odluci suda, drugog organa ili organizacije, u predmetu u kome zastupa, trebalo da pripadnu njegovom klijentu, ili za koje je zahtev suprotne stranke odbijen (pactum de quota litis);
- 2) unapred i nezavisno od poznavanja imovinskih prilika i platežnih sposobnosti klijenta, odobrava ili ugovara besplatno zastupanje, nagradu i naknadu troškova nižu od propisane Tarifom, ili drugu vrstu popusta;
- 3) zaključuje ugovor o nagradi iskorišćavajući težak položaj klijenta, ili zloupotrebljavajući vlastitu ulogu zastupnika da bi položaj klijenta neistinito predstavio teškim ili težim nego što jeste;
- 4) sa klijentom ugovara i od njega prima nagradu za odbranu po službenoj dužnosti, ili za zastupanje siromašnih po odluci advokatske komore;
- 5) od klijenta traži ili prima nagradu i naknadu troškova koji ne služe dopuštenim svrhama;
- 6) bez znanja i odobrenja klijenta, dok je zastupanje u toku, prima nagradu i naknadu troškova od trećeg lica.

v) Dopuštena odstupanja

110. Nije u suprotnosti sa pravilima Kodeksa kada advokat:

- 1) iz obzira prema imovinskim prilikama klijenta naplatu nagrade prilagodi njegovim platežnim sposobnostima, bilo tako što će prihvatiti isplatu u delimičnom iznosu ili po okončanju postupka, bilo tako što će se, ukoliko se klijent nalazi u izrazitom siromaštvu, nagrade odreći;
- 2) sa klijentom slobodno ugovori nagradu, ukoliko za zastupanje određene vrste i složenosti nagrada u Tarifi nije uopšte ili nije na jasan način propisana;
- 3) ugovorenu nagradu veže za uspešan ishod zastupanja, ukoliko to odgovara prirodi slučaja, ne ugrožava njegovu nezavisnost i nije suprotno zabrani iz pravila 109.1;
- 4) ne traži nagradu za zastupanje drugog advokata, ili supružnika, dece ili roditelja pokojnog advokata;
- 5) primi neugovorenu nagradu, koju mu ponudi klijent, ili drugo lice sa znanjem i odobrenjem klijenta dok je postupak u toku, a i bez znanja klijenta kada je postupak završen, ukoliko ih sam na to nije naveo, ukoliko drugo lice nije suprotna stranka ili neko ko je podržavao suprotnu stranku, ukoliko je nagrada u srazmeri sa obimom, vrstom i rezultatom rada i sa imovinskim prilikama lica koje je daje i ukoliko sa drugim licem, bez znanja klijenta, nije ugovorena subrogacija;
- 6) izuzetno, umesto nagrade i naknade troškova u novcu, u cilju namirenja potraživanja, od klijenta primi vrednosti druge vrste, pod uslovom da mu sam klijent ponudi ovakav način razduženja, da predate vrednosti nisu potcenjene i da zamena ispunjenja ne sadrži elemente iskorišćavanja teškog položaja klijenta i ne narušava ugled advokature.

111. Odluku da postupi na jedan od načina iz pravila 110.1. i 110.4. advokat ne sme da donese olako, bez neophodnih provera, niti sa ciljem da postigne poslovni prestiž, pribegne neloyalnoj konkurenciji, ili izazove utisak reklame.

112. Ugovorena nagrada treba da bude primerena vrsti i obimu rada, a sporazum o njoj treba da bude sačinjen u pisanom obliku.

g) Paušalna nagrada

113. Advokat može da za stalnu savetodavnu pomoć ugovori paušalnu nagradu, u visini koja je primerena vrsti i obimu njegovih obaveza .

d) Predujam

114. Advokat ima pravo na predujam nagrade i troškova za svoj rad i naknade i troškova za rad drugoga za koji lično jamči.

115. Advokat ima pravo da, izuzetno, umesto predujma u novcu, ugovori obezbeđenje druge vrste, pod uslovom da je ugovor pravno dopušten i da se njime ne ograničava poslovna delatnost klijenta.

đ) Naplata

116. Naplati nagrade i troškova advokat ne treba da pristupa na mestu i na način koji će narušiti ugled advokature i njegov vlastiti ugled.

117. Pre nego što protiv klijenta pokrene postupak pred sudom radi naplate nagrade i troškova, poželjno je da advokat pismeno upozori klijenta i ostavi mu primeren rok za ispunjenje obaveze, a u sporu ne treba da nastupa sa revanšističkim pobudama i da klijenta izlaže novim nepotrebnim izdacima.

118. Nenaplaćenu nagradu i troškove advokat ne treba da ustupa, niti da njihovu naplatu poverava licu koje se bavi naplatom potraživanja.

V Međusobni odnosi advokata

a) Osnovno pravilo

119. Međusobni odnos advokata treba da izražava uvažavanje same advokatske profesije.

b) Međusobno uvažavanje

120. Obaveza da sa drugim advokatima uspostavlja i održava dobre kolegijalne odnose nalaže advokatu:

- 1) da se prema drugom advokatu ophodi učtivo, bez omalovažavanja, izvrgavanja podsmehu, ogovaranja, vređanja, ili drugog napada na ličnost;
  - 2) da drugog advokata ne poistovećuje sa njegovim klijentom;
  - 3) da na raspravama ne prekida niti na drugi način ometa drugog advokata, osim u granicama propisanim pravilima postupka;
  - 4) da bez odlaganja odgovori na službeno obraćanje drugog advokata;
  - 5) da ne odbija prijem dostava koje mu upućuje drugi advokat;
  - 6) da se pridržava vremena dogovorenog za poslovni sastanak sa drugim advokatom;
  - 7) da o molbi za odlaganje ili pomeranje početka ročišta, uvek kada je to moguće, obavesti drugog advokata koji zastupa u istom postupku;
  - 8) da ne koristi procesne mogućnosti na štetu suprotne stranke, izuzev onih čije nekorišćenje bi imalo prekluzivne posledice za osnovno pravo ili pravno sredstvo njegovog klijenta, ukoliko je drugi advokat najavio zastupanje suprotne stranke i ukoliko zna da postoje opravdani razlozi koji su drugog advokata sprečili da pristupi na ročište;
  - 9) da ne stupa u razgovore i pregovore sa suprotnom strankom bez znanja i odobrenja njenog advokata, osim ako se na drugi način ne može izbeći nastupanje docnije;
  - 10) da o službenom kontaktu, koji je na bilo kakav način ostvario sa suprotnom strankom, bez odlaganja obavesti advokata koji tu stranku zastupa;
  - 11) da se, ako je po stažu mlađi, predstavi po stažu starijem advokatu;
  - 12) da bez dogovora sa drugim advokatom ne navodi na odlazak i ne odvodi njegove službenike i saradnike;
  - 13) da poteškoće u vođenju predmeta i neuspeh u bilo kojoj pravnoj stvari ne pravda pripisivanjem upotrebe nedozvoljenih sredstava advokatu suprotne stranke, niti da podržava takvo uverenje svog klijenta, osim ako on ili njegov klijent raspolažu dokazima koji bi ih obavezivali na podnošenje krivične ili disciplinske prijave.
121. Ukoliko su kolegijalni obziri u suprotnosti sa interesima klijenta, interesi klijenta imaju prednost.

v) Profesionalna saradnja

122. Obaveza da sa drugim advokatima uspostavlja i održava dobru profesionalnu saradnju, nalaže advokatu:

- 1) da prihvati zamenjivanje advokata koji to od njega traži, ili da, ako je iz opravdanih razloga sprečen, a nema vremena da obavesti kolegu i da ovaj pronađe drugog zamenika, sam izabere drugog advokata i prepusti mu zamenu, ili preduzme druge mere koje bi otklonile posledice propuštanja procesne radnje za koju je zamenu tražena;
- 2) da o rezultatima zamene bez odlaganja obavesti advokata koji je zamenu tražio;
- 3) da advokatu, od koga traži zamenu, na vreme dostavi punomoć, neophodne podatke i uputstva;
- 4) da za zamenu i drugu pomoć koju je tražio lično jamči u pogledu isplate nagrade i troškova;

5) da u pružanju pomoći inostranom advokatu vodi računa da je odgovoran za savete i

tumačenja koje daje, da prihvati samo takve slučajeve koje je u stanju da obradi stručno, bez odugovlačenja i preporučljivo je na jeziku na kome mu se strani kolega obratio, ili da, u situaciji opisanoj u tački 1 ovog pravila, uz povećanu odgovornost za izbor, izabere i preporuči advokata.

123. Interesi profesionalne saradnje i kolegijalnosti preporučuju advokatu:

- 1) da sa drugim advokatom razmenjuje stručna znanja i mišljenja;
- 2) da drugom advokatu pruži zatraženu stručnu pomoć, osim ako ova znatno prelazi meru uobičajene razmene znanja i mišljenja, ili ako bi bila na štetu interesa klijenta;
- 3) da za zamenjivanje drugog advokata, osim u slučaju drugačijeg dogovora, ne traži više od polovine nagrade propisane Tarifom.

g) Zajedničko zastupanje

124. Interesi profesionalnosti i kolegijalnosti i pravo klijenta da u istoj stvari ima više od jednog zastupnika, nalažu advokatu:

- 1) da ne sprečava klijenta u nameri da, pored njega, za zastupanje ovlasti i drugog advokata;
- 2) da pre nego što se prihvati zastupanja stranke, koja, uz advokata koji je zastupa, u istoj stvari želi da ovlasti i njega, o tome obavesti kolegu koji već ima punomoć i sa njim pokuša da usaglasi stavove o organizaciji i pravnim osnovama zastupanja;
- 3) da u zajedničkom zastupanju, sa drugim advokatom ili advokatima stalno usaglašava shvatanja, dogovara podelu posla i nastoji da u odnosima sa klijentom, zastupnikom suprotne stranke, sudom i drugim organima i organizacijama, nastupa kao usklađen, međusobno dobro obavešten i u svoje stavove uveren stručni tim.

d) Preuzimanje zastupanja

125. Kada mu se za preuzimanje zastupanja obrati stranka koju u istoj stvari još uvek zastupa drugi advokat, advokat je dužan:

- 1) da odbije razmatranje predmeta i preuzimanje zastupanja i obavesti stranku o razlozima zbog kojih to čini;
- 2) da ne ocenjuje rad svog kolega;
- 3) da kolegu obavesti o razgovoru sa strankom, izuzev ako se stranka naknadno opredeli samo za savetovanje i ako izjavi da o savetovanju ne želi da obavesti svog zastupnika.

126. Kada mu se za preuzimanje zastupanja obrati stranka koja tvrdi da je u istoj stvari više ne zastupa drugi advokat, advokat je dužan:

- 1) da se, pre nego što zastupanje prihvati, na pouzdan način uveri da je prethodno zastupanje prestalo i da za isto stranka dotadašnjem advokatu ne duguje nagradu i troškove;
- 2) da o preuzetom zastupanju obavesti kolegu čije je zastupanje prestalo.

127. Kada mu se stranka, koju u istoj stvari zastupa drugi advokat, obrati samo za savetovanje, advokat je dužan da se ograniči na razmatranje činjeničnih i pravnih pitanja, a uzdrži od ocene rada svog kolega.

đ) Rešavanje sporova

128. Obaveza da osujeti ili otkloni sporove i poremećene odnose sa drugim advokatom, nalažu advokatu:

- 1) da poremećene odnose nastoji da popravi;
- 2) da ne dozvoli da poremećeni odnosi dođu do izražaja pred sudom i drugim organom ili organizacijom pred kojima zastupa, ili da zbog njih pomoć, koju treba da pruži svom klijentu, na bilo koji način bude ograničena ili uskraćena;
- 3) da lične sporne odnose ili sporne odnose svog klijenta sa drugim advokatom, pre obraćanja

sudu ili drugom nadležnom organu, pokuša da reši na miran način, osim ako preti opasnost od nastupanja zastarelosti, ili ako bi to očigledno bilo na štetu njegovog vlastitog ugleda i dostojanstva;

4) da uvek kada to dopuštaju okolnosti, odmereno i obazrivo, bez prisustva trećih lica, ukaže kolegi na postupke koji su suprotni zakonu, Statutu ili Kodeksu;

5) da disciplinsku ili drugu prijavu protiv kolege podnese samo ako pokuša i ukazivanja iz tačke 3 i 4 ovog pravila nisu dali rezultata, ili ako je kršenje zakona, Statuta i Kodeksa tako ozbiljno, očigledno, bezobzirno ili istrajno, da njegove posledice ne trpe odlaganje, niti bi mirnim putem, ili bilo kakvim dobronamernim ukazivanjem, mogle biti otklonjene.

e) Zajednička advokatska kancelarija

129. Dva ili više advokata mogu raditi u istoj kancelariji samo ako pripadaju istoj zajedničkoj advokatskoj kancelariji.

130. Pripadnost zajedničkoj advokatskoj kancelariji ne isključuje primenu pravila Kodeksa, niti mogućnost da advokat traži da bude oslobođen zadatka koje smatra suprotnim svojoj savesti ili štetnim za svoju nezavisnost.

131. Nezavisnost i samostalnost advokata, koji je član zajedničke advokatske kancelarije, mogu biti ograničeni samo: ugovorenim uslovima rada, u pravu na prihvatanje lične klijentele, i u pravu na samostalno prihvatanje, odbijanje i otkazivanje zastupanja, ukoliko se ne radi o ličnoj klijenteli.

132. U zajedničkoj advokatskoj kancelariji advokat je dužan da u najvećoj mogućoj meri uvažava pravna shvatanja stručnog kolegijuma ili većine advokata, da u pogledu organizacije rada, međusobnih nesuglasica i odnosa prema klijentima i trećim licima posebno pazi da postupa u skladu sa pravilima 124.3. i 128.2. i da ne istupa iz kancelarije u vreme i na način koji bi kancelariji pričinili štetu ili povredili interese klijenata.

133. Odgovornost advokata, propisana unutrašnjim pravilima zajedničke advokatske kancelarije, ne isključuje odgovornost koja proizilazi iz povrede pravila Kodeksa.

VI Advokat i advokatska komora

a) Osnovno pravilo

134. Advokatska komora je središte zaštite advokatske profesije i ostvarivanja statusnih prava advokata.

b) Obaveze advokata

135. U odnosu prema advokatskoj komori, advokat je dužan:

1) da se ophodi sa pristojnošću i sa uvažavanjem njenog ugleda, autonomije i integriteta;

2) da poštuje i izvršava odluke njenih organa;

3) da blagovremeno i u potpunosti ispunjava svoje materijalne obaveze;

4) da blagovremeno prijavi sve promene i pravne poslove, koji podležu njenoj evidenciji i kontroli;

5) da se odazove na poziv, dođe na razgovor i bez odlaganja odgovori na pismeno obraćanje njenih nadležnih organa;

6) da u službenom saobraćanju iznosi istinite podatke;

7) da dostavi tražene isprave i pruži tražena objašnjenja, osim ako bi time povredio obavezu čuvanja advokatske tajne;

8) da položaj u njenim organima i radnim telima ne koristi u svrhu reklame, a obaveze koje iz tog položaja proizilaze izvršava savesno, stručno i blagovremeno.

136. Advokat treba da učestvuje u radu Skupštine i drugih otvorenih sastanaka u advokatskoj

komori, da bez opravdanog razloga ne odbija izbor i imenovanje u organe i radna tela advokatske komore i da, svojim predlozima i drugim vidovima saradnje, doprinosi ostvarivanju ciljeva i zadataka advokatske komore.

137. Pravila koja važe za odnos i obaveze advokata prema advokatskoj komori, primenjuju se i na druge oblike organizovanja advokata koje je odobrila advokatska komora.

VII Advokat, sud i drugi organi vlasti

a) Osnovno pravilo

138. Odnosom prema sudu i drugim organima vlasti advokat izražava uvažavanje načela zakonitosti i uvažavanje sopstvenog poziva, kao ravnopravnog činioca pravosuđa.

b) Međusobno uvažavanje

139. Prema sudu i drugim organima vlasti advokat treba da se ophodi odmereno i uljudno, nastojeći da obezbedi isto takvo ophođenje svog klijenta, kao i predstavnika ovih organa prema sebi i svom klijentu.

140. Uvažavanje suda i drugih organa vlasti advokat ispoljava, između ostalog, i načinom na koji se na raspravama i u službenim kontaktima izražava, ponaša i odeva.

141. U podnescima i usmenim izlaganjima advokat treba da bude jasan, sažet, umesan, logičan i ubedljiv, a kritika koju upućuje sudu i drugim organima vlasti ne sme da bude saopštena na uvredljiv, podrugljiv ili potcenjivački način.

v) Zabrana zloupotrebe

142. Suprotno je pravilima Kodeksa kada advokat :

1) utiče na tok postupka i odluku suda i drugih organa vlasti neprofesionalnim sredstvima, tako što se obraća ustanovama i licima koji se ne smeju uplitati u raspravljanje i odlučivanje, ili što na drugi način čini ili podstiče nedozvoljene pritiske;

2) lične prijateljske odnose sa sudijama i drugim predstavnicima organa vlasti ispoljava pred klijentom, suprotnom strankom i njenim zastupnikom, ili pred ovim licima stvara privid takvih odnosa;

3) pred klijentom, suprotnom strankom ili njenim zastupnikom, uoči rasprave ulazi u sudnicu pre nego što je prozvan, ili se, posle završetka rasprave, u sudnici zadržava i nakon izlaska ovih lica;

4) nepovoljan tok i ishod postupka pravda pripisivanjem korupcije i drugih vidova zloupotrebe sudijama i drugim predstavnicima organa vlasti, ili podržava takvo uverenje svog klijenta, osim ako on ili njegov klijent raspolažu dokazima koji bi ih obavezivali na podnošenje krivične ili disciplinske prijave;

5) zloupotrebljava ulogu branioca da bi svom klijentu, ili posredstvom svog klijenta, koji je u pritvoru ili na izdržavanju kazne, drugim pritvorenicima ili zatvorenicima krišom doturao pisma, poruke i predmete koji inače podležu kontroli, ili je njihovo posedovanje zabranjeno;

6) pribegava procesnim zloupotrebama, a naročito iznošenju neistinitih podataka i dokaza.

VIII Advokat i advokatski pripravnik

a) Osnovno pravilo

143. U interesu advokature je obuka advokatskih pripravnika za advokatsku profesiju i za druga zvanja u pravosuđu.

b) Obaveze advokata

144. Kada za to ima potrebe i mogućnosti advokat treba da primi diplomiranog pravnika na advokatsko-pripravnički rad.

145. Advokat je dužan:

- 1) da pripravnika osposobi za samostalno obavljanje advokatske profesije i drugih zvanja u pravosuđu, tako što će mu preneti sva potrebna znanja i iskustva, poveriti mu vežbu u što raznovrsnijim postupcima i predmetima i posvetiti punu pažnju njegovoj obuci nadzirajući, ispravljajući i usmeravajući njegov rad;
- 2) da pripravnika uputi na upoznavanje sadržaja Statuta i Kodeksa;
- 3) da pripravnika, koga prima na rad, prijavi advokatskoj komori i drugim nadležnim organima, a da ne prima i prijavljuje pripravnika za koga zna da će njegov rad biti prividan, ili da neće biti stalan;
- 4) da pripravnika nagrađuje u skladu sa zakonom i ugovorom;
- 5) da pripravniku omogući uslove rada u skladu sa zakonom i ugovorom i ne iskorišćava ga za poslove koji nisu u vezi sa pripravničkom vežbom;
- 6) da omogući pripravniku dovoljno slobodnog vremena za pripremu pravosudnog ispita;
- 7) da sa pripravnikom ne zaključuje ugovore o podeli dobiti, ili ugovore o ortakluku;
- 8) da se prema pripravniku drugog advokata, kako na raspravi kada zastupaju suprotne stranke, tako i izvan rasprave, ophodi sa pedagoškim taktom i ne zloupotrebljava njegovo neiskustvo i nedovoljno znanje.

v) Obaveze pripravnika

146. Advokatski pripravnik je dužan:

- 1) da se prema advokatu kod koga radi ophodi sa uvažavanjem i da se pridržava njegovih uputstava i naloga, osim ako su suprotni zakonu, Statutu i Kodeksu;
- 2) da upozna sadržaj Statuta i Kodeksa i pridržava se njihovih odredaba i pravila;
- 3) da pripravničku vežbu iskoristi za što potpunije sticanje znanja i iskustva i da nastoji da se što bolje osposobi za samostalan rad;
- 4) da svoj rad obavlja stvarno i stalno i da se, u isto vreme, ne bavi drugim poslom u vidu zanimanja;
- 5) da ne prima vlastite klijente i ne vodi vlastite predmete;
- 6) da se u prvom službenom susretu predstavi drugim advokatima, sudijama i drugim predstavnicima organa vlasti.

IX Advokat i suprotna stranka

a) Osnovno pravilo

147. Advokat treba da uvažava pretpostavku da suprotna stranka nastupa sa jednakim osećajem pravičnosti i sa jednakom uverenosti u svoja prava, kao i njegov klijent.

b) Odnos prema suprotnoj stranci

148. Prema suprotnoj stranci advokat je dužan da se ophodi odmereno i učtivo, ali ne i kolebljivo, popustljivo i na štetu odlučnog zastupanja interesa svog klijenta.

149. Suprotno je pravilima Kodeksa kada advokat :

- 1) iskorišćava neukost, zabludu, ili zaplašenost suprotne stranke, pogotovo kada ova nema zastupnika, da bi za svog klijenta postigao neopravdani uspeh;
- 2) prema suprotnoj stranci upotrebljava pretnju ili prinudu, ili joj bez osnova nagoveštava štetne posledice;
- 3) suprotnu stranku izaziva i podstiče na nedopušteno ponašanje;
- 4) stupa u razgovore i pregovore sa suprotnom strankom bez znanja svog klijenta, ili na način opisan u pravilu 120.9.;
- 5) povodom neodmerenih i nepristojnih izjava, koje je suprotna stranka dala o njemu i njegovom klijentu u uzbuđenju izazvanom na raspravi, podstiče svog klijenta na krivično

gonjenje ili sam pribegava krivičnom gonjenju, osim ako je to neophodno da bi se obezbedio interes klijenta.

G. PRELAZNA I ZAVRŠNA PRAVILA

150. U disciplinskim predmetima koji nisu pravosnažno okončani pravila ovog kodeksa primenjivaće se samo ukoliko su povoljnija za advokata protiv koga se vodi disciplinski postupak.

151. Ovaj kodeks stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Advokatske komore Jugoslavije u Beogradu.